

Los Andželo lietuvis Arvydas Raulinaitis: augau lietuvių šeimynoje

Lietuvių šeimoje „Los Angelėje“ gimęs ir užaugęs Arvydas Raulinaitis teigia per ketverius metus išvažinėjęs skersai ir išilgai visą Lietuvą - žemę, dėl kurios jo giminės „liejo kraują, nustojo turto ir kentėjo“. Iškilus grėsmei, Arvydas pasiruošęs šią žemę ginti Lietuvos šaulių sąjungos gretose: „Esu sveikas, išmanau ginklus ir esu reikalingas tėvynei. Gegužės 15 dieną daviau priesaiką ginti kraštą negailėdamas jėgų ir gyvybės.“ Lietuviškomis šaknimis besididžiuojantis Amerikos lietuvis sutiko pasidalyti pasakojimu apie savo senelių, žymių nepriklausomos Lietuvos ir išeivijos asmenybių Prano Viktoro Raulinaičio ir Domo Krivicko, veiklą, pabėgėlių keliais blaškytos giminės likimą. O svarstančius galimybę grįžti į Lietuvą ragina nedvejoti ir pažinti protėvių šalį.

Užaugote lietuviškoje šeimoje, įleidusioje šaknis Los Andžele, Kalifornijoje. Gal galėtumėte plačiau papasakoti apie savo šeimą, kokios aplinkybės atvedė ją į šį miestą?

Abu mano seneliai buvo kauniečiai, teisės mokslų daktarai, žymūs visuomenės veikėjai: Pranas Viktoras Raulinaitis buvo Lietuvos Pirmojo (1922 m.), Antrojo (1923 m.) ir Trečiojo (1926 m.) Seimo narys, Lietuvių-prancūzų draugijos pirmininkas, net apdovanotas Prancūzijos garbės legiono ordinu, o Domas Krivickas dalyvavo tarptautinėse bylose Hagos Nuolatiniaame tarptautinio teisingumo tribunole, vėliau (1982–1985 m.) ėjo Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) pirmininko pavaduotojo pareigas.

Taigi nenuostabu, kad seneliai pateko į sovietų okupantų juoduosius sąrašus ir turėjo spręsti, ar būti sušaudytiems, įkalintiems arba ištremtiems, ar pasitraukti į Vakarus. Abu pasirinko emigraciją.

Mano tėvas Julius Raulinaitis (1930–1999 m.) ir mama Irena Krivickaitė (g. 1934 m.) pasitraukė iš Lietuvos 1944 m. Abi šeimos įsikūrė prancūzų zonoje aliantų okupuotoje Vokietijoje, Breisgau Freiburgo (*Freiburg im Breisgau*) mieste, kurio apylinkes dar retkarčiais bombardavo aliantai, todėl tekdavo trauktis iš miesto. Buvo sunkūs laikai, Vokietiją siaubė badas.

Šeimos viena kitą pažinojo nuo seno. Mano dėdei, tuo metu jau nebe vaikui, buvo pavesta apžiūrėti įvairias pabėgėlių stovyklas, apklausti žmones ir jiems atstovauti, parūpinant prancūzų prižadėtą materialinę pagalbą (dalimi kurios jis slapta per tvorą dalijosi su žydais koncentracijos stovyklose).

Mano tėvai lankė prancūzų mokyklas, todėl puikiai kalbėjo prancūziškai. Kai jie prie savo vaikų norėdavo slapta pasikalbėti, vartojo prancūzų kalbą. Tėvai dar ilgai Amerikoje skaitė prancūziškus laikraščius (prenumeravo „Le Figaro“) ir knygas.

Mamos šeima persikėlė į Niujorką, kur mama lankė gimnaziją Flatbuše (*Flatbush*). O tėvas patraukė į Australiją, kuri po karo priėmė daug pabėgėlių. Ten ir dabar tebėra klestinti lietuvių bendruomenė. Tėvas jau tada norėjo tapti inžinieriumi, mėgo apžiūrinėti sprogimų apgriautus pastatus: jam buvo įdomu, kaip jie pastatyti. Australijoje jis dirbo matininku statant geležinkelį per dykumą nuo Vumeros (*Woomera*) link Alis Springso (*Alice Springs*) vidury žemyno. Galiausiai ir jis atsidūrė Amerikoje, buvo pašauktas į JAV kariuomenę. Tarnavo inžinerijos kuopoj ir buvo apdovanotas kaip taiklus šaulys.

Raulinaičių šeima: Jūratė, mama Irena, tėvas Julius, Sigitas ir Arvydas

Mamos tėvas Domas Krivickas Amerikoje tapo tarptautinių sutarčių ekspertu, dirbo JAV Kongreso bibliotekos (*Library of Congress*) teisės vyriausiuoju specialistu. O močiutė Gražina tapo laikraščio „Draugas“ korespondente Baltuosiuose rūmuose. Ji lankėsi susitikimuose su prezidentais ir prezidentienėmis, rašė apie jų veiklą ir iškilmingus renginius.

Domas Krivickas buvo Lietuvos šachmatų čempionas. Atvažiavęs iš Virdžinijos, Julius užsukdavo pažaisti šachmatais ir jam krito į akį miela panelė Irena. Po vestuvių pora išvyko į šalies vakarus. Irena mokėsi Indianos Perdju universitete (*Purdue University*), kurį laiką dirbo „National Bureau of Standards“ laboratorijose. Kalifornijoje abu lankė Pietų Kalifornijos universitetą (*University of Southern California*). Mama įgijo chemijos magistro laipsnį, o tėvas tapo statybos inžinerijos magistras. Mama buvo Skaisčiosios Širdies koledžo (*Immaculate Heart College*) Chemijos fakulteto asistentė, paskui dirbo keliose privačiose laboratorijose. Tėvas projektavo atomines jėgaines ir kitus sudėtingus objektus. Dar Vašingtone jiems gimė Jūratė, Los Andžele – aš ir brolis Sigitas.

Kokią reikšmę turėjo Lietuva ir lietuvybė Jūsų šeimoje? Ar augote lietuviškoje aplinkoje, palaikėte ryšius su Los Andželo lietuviais, lietuvių

bendruomene?

Tėvai ir jų draugai buvo įsitikinę, kad Lietuvai, jos kultūrai ir kalbai sovietai kelia mirtiną pavojų, todėl manė, jog jų uždavinys ir pareiga yra išlaikyti lietuvių kalbą ir papročius. Dauguma tėvų ir mano draugų yra lietuviai. Tėvai aktyviai dalyvavo įvairių lietuviškų organizacijų veikloje.

Lietuvių centras yra Šv. Kazimiero parapija, įsikūrusi žymaus užrašo „Hollywood“ ant Los Andželo kalvų šešėlyje. Šiame centre vyksta visos krikštynos, vedybos, laidotuvės. Veikia ir šeštadieninė lituanistinė mokykla. Kasmet į Lietuvius dienas suskrenda lietuviai iš viso pasaulio. Ten yra koncertavę Mamontovas, „Biplan“, „Antis“, Kernagis, Stakėnas ir daugelis kitų.

Beje, oficialiai Lietuvos užsienio tarnybos miestą vadina „Los Andželu“, o mes, vietiniai lietuviai, tariame „Los Angelė“. Man ir dabar dar ausis dirgina oficialusis tarimas.

Tėvai buvo ypač užsidegę ateitininkai ir mus vertė dalyvauti jų mokymuose (atrodė nuobodu) ir vykti į stovyklas kalnuose (ne taip jau ir baisu). Tėvas būdavo tų stovyklų ūkvedys. Žinojo, kaip iš JAV valdžios gauti paramą, skirtą kultūrinėms grupėms. Tarp ateitininkų buvo Pranas ir Maryte Grušai, kurie daug metų prisidėjo prie Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos leidybos ir platinimo. Šiame svarbiame leidinyje buvo rašoma apie sovietų valdžios vykdomą tikinčiųjų persekiojimą ir žudymą. Jų sūnus Gintaras, su mumis augęs šitame lietuviybės židinyje, dabar yra Lietuvos arkivyskupas.

Taip pat dalyvavome ir skautų veikloje. Jie turi šaunią Rambyno stovyklą kalnuose, pušnyuose netoli Big Bero ežero (*Big Bear Lake*). Mano pusbrolis Darius mus pakvietė pereiti į jūrų skautus. Dar įdomiau buvo buriuoti 40 km į Katalinos (*Catalina*) salą ir ten stovyklauti. Išmokom plaukioti banglente, nardyti, daug sužinojome apie jūrų gamtą. Dar ir dabar mes jūrininkai, narai ir artimi draugai.

Gražina Krivickienė susitikime su Prezidentu Gerdaldu Fordu

Betty Ford prima kalėdinį šiaudinuką iš G.Krivickienės

Korespondentams ir jų šeimų nariams priėmimas Baltuosiuose rūmuose Kalėdų švenčių proga 1971 metais. Iš kairės: G.Krivickienė, anūkė Daina Penkiūnaitė, pirmoji ponija Pat Nixon, anūkas Algis Penkiūnas.

Dar viena įdomi veikla buvo Lietuvių dramos sambūris. Mudu su broliu 1988 m. vaidinome penkių veiksmų vaidinime „Valdovas“ (apie karalių, maištininkus, intrigą, žudynes ir meilę), kuris buvo parodytas septyniuose miestuose Amerikoje ir Kanadoje. Dramos sambūris gyvuoja iki šiol, be to, dar veikia gausybė šalpos, kultūros ir kitokių organizacijų, net yra gydytojų slidininkų klubas.

Buvo ir rimtos veiklos, susijusios su Lietuva. Visi žinojome, kas yra Simas Kudirka,

Romas Kalanta. Lietuvoj mažai kas buvo girdėjęs apie Simą prieš pasirodant filmui „Šuolis“. Vyko įvairios kampanijos, buvo rašomi laiškai Kongreso nariams ir vyriausybės pareigūnams. Dalyvavome mitinguose ir demonstracijose. Visą laiką lydėjo mintis, kad Lietuva tuoj bus laisva ir grįšime. Mano dėdė kartu su daug kam žinoma visuomenininke Angele Nelsiene ir jų bendražygiais iš visų jėgų stengėsi užtikrinti JAV paramą Lietuvai siekiant narystės NATO.

**Nors gimėte JAV, puikiai kalbate lietuviškai. Kaip išmokote lietuvių kalbą?
Ar šeimoje buvo kalbama lietuviškai?**

Lietuvių kalba buvo man pirmoji. Mažai televizijos žiūrėjom, taigi nepramokom iki darželio anglų kalbos. Bet vėliau be jokio vargo greitai išmokom. Tėvai su mumis kalbėjo vien lietuviškai ir nesigriebė svetimžodžių. Žinau ne tik, kas yra veržeklis, bet ir poveržlė!

Mus tėvai varė į šeštadieninę lietuvišką mokyklą, kaip ir aš vėliau savo vaikus. Maištavau. Nevertinau. Mano amerikoniukai draugai šeštadieniais sportavo, o aš „kalėjau“ Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje. O mama sakė: jei norėtų amerikoniukų vaikų, lengvai gatvėje susirastų.

Irena Raulinaitienė metinės parodos kuratorė žymioje bibliotekoje ir parodų centre „Brand Library & Art Ceenter“ (Glendale, CA)

Vieną gražią dieną, manęs, tada penkiolikmečio, mama paklausė, ar norėčiau metus pasimokyti Vokietijoje? Atsakiau, kad pagalvosiu, o už valandos pasakiau – taip! Vasario 16-osios gimnazijoje visos pamokos, įskaitant chemiją ir matematiką, vyko lietuvių kalba. Man buvo įdomu ir vokiečių kalbos pramokt, tad vaikščiojau

su žodynu kišenėj, per metus atpyliau dvejų metų vokiečių kalbos kursą. Turėjau kambarioką Artūrą iš Šiaulių. Jis buvo aštuntadaliu vokiečių, todėl jo šeimai buvo lengviau išvykti iš Lietuvos 1977 m. Iš jo išmokau visokio lietuviško žargono (t. y. gyvosios kalbos) ir, neišvengiamai, keletą riebesnių rusiškų žodelių. Neseniai įsigijau marškinėlius su užrašu „Kas tas Nachas?“ Mat man nebuvo aišku, kur siunčiamas rusų laivas. Bent man juokinga.

Su Amerikos lietuvaitė Ramune susilaukėme trijų vaikų: Aisčio, Skaistės ir Vaivos. Tyčia davėme tokius vardus, kad amerikiečiams būtų lengva ištarti, ne taip kaip „Arvydas“. Brolis Sigitas ir dukra Vaiva taip pat lankė Vasario 16-osios gimnaziją, net turėjome tų pačių mokytojų.

Raulinaičių atžalynas (iš kairės): sesers Jūratės sūnus Benjaminas, brolio Sigito sūnūs Justinas ir Andrius, Arvydo vaikai Aistis, Vaiva, Skaistė.

Kokia buvo pirma Jūsų kelionė į Lietuvą? Ar ji atitiko lūkesčius ir vaizduotėje susikurtą Lietuvos paveikslą? Kas labiausiai nustebino Lietuvoje?

Pirmą kartą atskridau į Lietuvą 2006 m. Tais pačiais metais mano vaikai su seneliais lankėsi Panevėžy. O 2007 m. atvykau su savo vaikais. Abu kartus praleidome Lietuvoje po 10 dienų. Pirmąkart atvykus net buvo šovusi mintis oro uoste grindinį pabučiuot, bet susilaikiau. Žinot, kaip atrodo miestas važiuojant iš

oro uosto: grafitis, suskilinėję namai ir šaligatviai. Tačiau niekas nė nemanė vogti ar daužyti reklaminių ekranų gatvėje. Amerikoj jie per valandą būtų sumaitoti.

Didelį išpūdį padarė Grūto parkas. Vietiniai klausė, kam įdomūs tie komunistai? O aš atsakiau primindamas žydų šūkį „Never again“. Ateinančioms kartoms šitas paveldas padės suprasti, kaip Lietuva buvo niokojama ir kas tai padarė.

Lietuva atrodė ir tokia pat, kaip vadovėliuose ir knygose, ir kartu visai kitokia. Gražūs kraštovaizdžiai, elegantiškos gatvės. O greta *lexusai* važinėja tarp stiklinių dangoraižių. Kai keletui draugų įteikiau lauktuvių iš Amerikos *Jack Daniels Whiskey*, man arkivyskupas Grušas tyliai pasakė, kad tą galima Lietuvoj ant kiekvieno kampo nusipirkti.

Važiauoju į Suvalkiją šernų medžioti, tačiau kombainai buvo ką tik nupjovę derlių ir išbaudę visus šernus. Lietuvoje galioja mano medžiotojo teisės, išduotos Kalifornijoje. O 2018 m. dalyvavau giluminiame nardyme Galvės ežere. Buvo nuostabu.

Maži vaikai, visiškai taisyklingai kalbantys lietuviškai, man atrodė tikri genijukai.

Mano tėvai ir jų bendraminčiai mus mokė 1940 m. lietuvių kalbos, be rusicizmų, todėl mane apstulbino didelis kiekis visokių nežinomų žodžių ir posakių. Taigi prisėdau ir ėmiau juos užsirašinėti, tą savo žodyną vis plečiu. Dabar jau turiu aštuonis puslapius, kuriuos skelbiu feisbuke.

Jau kelerius metus gyvenate Lietuvoje. Kas lėmė sprendimą čia įsikurti?

Lietuvoje gyvenu daugiau kaip ketverius metus. Aš vienas užauginau vaikus, o kai jie išsiskirstė, pardaviau namą, automobilius. Jau anksčiau buvau atkūręs ir Lietuvos pilietybę (turiu tokią teisę, be to, amerikiečiams nereikia atsisakyti JAV pilietybės priėmus kitą pilietybę). Manau, nemažai kas svajoja ne tik apsilankyti Lietuvoje, bet ir pagyventi, gal kai kas ketina čia persikelti išėjęs į pensiją.

Amerikoje daugiau kaip septynerius metus dirbau IBM įmonėje, turinčioje filialą Lietuvoje. Paskambinęs sužinojau, kad būtų galima dirbti ir ten. Reikėjo mesti darbą Amerikoj ir iš naujo įsidarbinti Lietuvoje. Tai užtruko tris mėnesius. Bet nebėda, nes laukti vertėjo: pagaliau atvykęs čia išvažinėėjau visą Lietuvėlę.

Tokį sprendimą priėmiau iš dalies dėl to, kad mūsų giminės liejo kraują, nustojo turto ir kentėjo dėl tos brangios žemės. Taigi norėjau Lietuvą branginti, pažinti ir

ja pasidžiaugti. Pamaniau: jei ne dabar, tai kada? Tiesa, planavau metus, gal dvejus pagyvent ir grįžt į Ameriką. Tačiau radau žmoną, nusipirkom čia butą, antrą automobilį...

Ar buvo sunku prisitaikyti prie gyvenimo Vilniuje, kone aštuoniskart mažesniame mieste už Jūsų gimtąjį Los Andželą? Galbūt teko susidurti su kokiais nors sunkumais ar kebliomis situacijomis?

Iš pradžių visur važinėjau autobusais ir „CityBee“ automobiliais. Išvažinėjau Vilnių skersai ir išilgai. Vilnius iš tikrųjų nėra mažas, bet veikiau stebina ne dydžiu, o savo įvairove. Kelių eismo taisyklės ir vairavimo kultūra labai skiriasi nuo amerikietišku. Čia net reikia žinoti, kaip ganyti gyvulius pakeleje.

Verslo srityje ar lankant turistinius objektus sutikti žmones iškart atpažįsta, kad esu amerikietis. O „Maximos“ kasininkės ir senesni žmonės – ne. Draugai mano palyginti lengvą būdą priima kaip amerikiečiams būdingą vaikišką naivumą. Matyt, dėl sovietmečio įtakos dauguma labai atsargiai atskleidžia ką nors apie save ir pasitiki kitais, daug ką vertina skeptiškai. Taip pat pastebėjau, kad lietuviai mėgsta tvarką ir nebijo gatvėje paauklėt. Sunkiai išmokau, kokia paslaugų teikimo tvarka poliklinikose: į ką kreiptis, kur, kaip...

Jūsų tėvynė ir gimtinė, kitaip nei daugumos, yra dvi skirtingos šalys. Ką Jums reiškia šios sąvokos? Kurią iš šių dviejų šalių vadinate savo namais, gal - abi? Ar būdami tėvynėje ilgitės gimtosios Kalifornijos ir atvirkščiai?

Čia geras klausimas. Abi – mano mylimos šalys. Jungtinės Amerikos Valstijos pasižymi tuo, ir aš šituo žaviuosi, kad tai viena iš nedaugelio išskirtinių šalių, įsteigtų ne pagal tautą, o pagal idėją. Dabar keisti laikai, be to, Amerika visada buvo netobula, tačiau myliu laisvę, kapitalizmą, Amerikos galią (naudojamą gerais tikslais, ne užkariavimui) ir sutinku, kai sakoma, kad tai šauniausia pasaulio šalis. Į kokią kitą šalį norėdami patekt žmonės rizikuoja gyvybe? Į laisvą ir turtingą, o tai reiškia kapitalistinę. Nėra komunistinių šalių, į kurias žmonės veržtųsi. Kapitalistinėse šalyse auga savimi pasitikintys, kompetentingi, turtingi žmonės.

Niekas neprilygsta Las Vegasui (kur prieš trejus metus vedžiau savo protingą ir beprotiškai gražią žmoną Jūrą), Holivudui, Manhatanui, Didžiajam Kanjonui (*Grand Canyon*), Big Surui (*Big Sur*), Mamot Leiksui (*Mammoth Lakes*).

O Lietuvą myliu kaip mamą. Ji – mano, vienintelė, graži, miela, ji mano kraujuje.

Kai pirmą kartą balsavau, tikrai pasijutau lietuvis.

Iš Amerikos atvykstančių pažįstamų vis prašau atvežti mėgstamo maisto, kurio pasigendu Lietuvoj. Žinoma, čia yra „McDonald's“ ir „Burger King“, bet nėra „In-N-Out Burger“. Nebūtinai dažnai tokį maistą valgau, bet kartais jis nepakeičiamas.

Neseniai įstojote į Lietuvos šalių sąjungą ir, kaip teko pastebėti, labai rimtai žiūrite į šią veiklą. Kas paskatino priimti tokį sprendimą?

Vasario 24 dieną vidury slidinėjimo trasos Italijoje staiga, lyg man elektra būtų trenkusi, supratau, kad privalau ginti Lietuvą. Reikia ruoštis dabar, nes paskui gali būti per vėlu.

Esu sveikas, išmanau ginklus ir esu reikalingas tėvynei. Kreipiausi į Krašto apsaugos savanorių pajėgas (KASP), bet jie manęs nepriima dėl to, kad man jau 61 metai. Šauliai irgi nepriima į kovinius būrius, bet priims į padalinius, atliekančius vadinamąsias komendantines ginkluotas funkcijas (teiks pagalbą policijai, pasienio apsaugai). Baigiau kovinio pistoleto kursą ir dar mokausi bazinių įgūdžių (tai įstatymai, topografija, ryšiai, rikiuotė, medicina ir kt.), vėliau su dar kitais ginklais susipažinsiu.

Gegužės 15 dieną daviau priesaiką ginti kraštą negailėdamas jėgų ir gyvybės. Jau persikeliame į Ameriką, tačiau karo atveju grįšiu į Lietuvą.

Ką patartumėte savo tautiečiams, svarstantiems galimybę sugrįžti į Lietuvą?

Jei yra galimybė, čiupk nieko nelaukęs!

O kalbant rimtai, kiekvienas turi apsvarstyti darbo, gyvenamosios vietos klausimus, aplinkybes, susijusias su šeima. O tada pirmyn!

Kalbino Audronė Jonikienė

Raulinaičių šeimos archyvo nuotraukos

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

www.pasauliolietuvis.lt

